

Abstrakt i słowa kluczowe nadesłane przez Autora

Piotr Bielski

Uniwersytet Łódzki, Polska

Rolnictwo ekologiczne jako zawód i powołanie.

Praca stanowi pierwsze w Polsce socjologiczne studium rozwoju rolnictwa ekologicznego, zakorzenione w paradygmacie interpretatywnym, oparte na metodologii teorii ugruntowanej. Podstawą badań było 27 wywiadów narracyjnych i swobodnych z rolnikami ekologicznymi z terenu całej Polski, obserwacja uczestnicząca na imprezach eko-rolników, analiza treści publikacji poświęconych eko-rolnictwu. Centralne pytanie dotyczy tego, co jest istotą rolnictwa ekologicznego? Czy mamy do czynienia z zawodem czy ruchem społecznym? Co odróżnia eko-rolnika od tzw. rolnika konwencjonalnego? Jak wygląda świat społeczny rolnictwa ekologicznego, jakie areny sporów w nim występują?

Na początku lat 90 XX wieku w Polsce było ok 20 eko-gospodarstw, a praktykujący „ekologię” rolnicy uznawani byli często za nierozumianych idealistów. Kluczowym czynnikiem dynamizującym rozwój eko-rolnictwa było wstąpienie Polski do Unii Europejskiej, w latach 2003-2005 nastąpił ponad 3-krotny wzrost liczby gospodarstw ekologicznych (z 2286 do 7813) i ponad 4-krotny wzrost powierzchni upraw ekologicznych. Od początku rozwoju ruchu o „ekologiczności” decydowali o tym sami rolnicy ekologiczni, a certyfikaty wystawiało założone przez nich stowarzyszenie „Ekoland”. W pierwszej dekadzie XXI wieku w związku z rozwojem unijnej i państwowej infrastruktury wsparcia, funkcje tę formalnie przejęły prywatne firmy będące agencjami certyfikującymi, lecz na granice prawne nakładają się wciąż nieformalne granice świadomościowe.

W pracy wyróżniono trzy podstawowe typy eko-rolników. Eko-rolnicy z misją (pionierzy i adepci) postrzegają swą działalność jako rodzaj projektu etycznego („zdrowe społeczeństwo dzięki zdrowym roślinom i zwierzętom”), który jednocześnie jest dla nich źródłem utrzymania. Eko-rolnicy dotacyjni postrzegają tę działalność jako rodzaj biznesu, przyznając drugorzędne lub żadne znaczenie wartościom pozaekonomicznym. Eko-rolnicy kontemplacyjni uprawiają ze względu na autoteliczną wartość rolnictwa i harmonii z przyrodą, nie nastawiając się na czerpanie dochodu z płodów ziemi.

Słowa kluczowe:

Rolnictwo ekologiczne, eko-rolnictwo, ekologia, typologia eko-rolników, studia nad stawaniem się, światy społeczne, teoria ugruntowana, powołanie, misja, wejście Polski do Unii Europejskiej.